

*** ZPRÁVY — KRONIKA ***

Dialog kultur VI

Jedním z aktuálních směrů v oblasti lingvokulturologického výzkumu je hledání nových kontur mezikulturního dialogu v rámci slovanského areálu. Mezinárodní vědecká konference Dialog kultur VI, kterou ve dnech 18. a 19. ledna 2011 uspořádala Katedra slavistiky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, se výše zmíněnému hledání věnovala. Tohoto, dnes již tradičního setkání se zúčastnilo více než 80 vystupujících z šesti zemí: České republiky, Slovenské republiky, Polské republiky, Ruské federace, Ukrajiny a Republiky Srbsko.

Různé přístupy k mezikulturnímu dialogu, ať už z lingvistického či literárněvědného pohledu, přineslo již plenární zasedání. Účastníci konference vyslechli pozdravy od organizátorů konference. Za Katedru slavistiky vystoupil prof. PhDr. Oldřich Richterek, CSc., za Společnost Franka Wollmana a Ústav slavistiky FF MU v Brně, tradiční spolupřátel konference, prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc., a za Českou asociaci rusistů Mgr. Jiří Klapka, který prezentoval svoji práci na překladu českých písní do ruštiny. Se svým příspěvkem vystoupil prof. PhDr. V. Svatoň, CSc., (Univerzita Karlova v Praze) – *Referenční země v kulturním povědomí*. Prof. PhDr. J. Šipko, Ph.D., (Prešovská univerzita v Prešově) představil svůj referát *Лингвокультурология антропонимов в русском смехе*, ve kterém vyzdvihl tematické a sémantické vývojové aktuální posuny v současném ruském humoru v relaci s jejich slovenskou a českou recepcí. Doc. PhDr. Z. Pechal, CSc., (Univerzita Palackého v Olomouci) se ve svém referátu *Funkce živelných složek v uměleckém textu* zaměřil mimo jiné na orientaci na „samostatný“ život uměleckých artefaktů a schopnost čtenářů adekvátně vnímat umělecká díla minulosti a celou překladovou literaturu, která v mezikulturním dialogu hraje dominantní úlohu.

Jednotlivá vystoupení se v průběhu obou dnů odehrávala ve čtyřech sekcích, které byly orientovány na literární vědu; kulturologii; lexikologii, lexikografii a lingvodidaktiku; gramatiku, text a frazeologii. V každé z nich zaznělo velké množství zajímavých příspěvků, nesporným přínosem byla také diskuse nad pronesenými referáty. Vzhledem k vysokému počtu účastníků není možné se podrobně zmínit o všech vystoupeních.

V sekcích orientovaných na literární vědu a kulturologii zazněly příspěvky, ve kterých se autoři zabývali například otázkami diachronních a komparativních pohledů na literaturu minulosti v relaci se soudobým literárním vývojem. K takovým patřil příspěvek doc. PhDr. J. Dohnala, CSc., (Masarykova univerzita v Brně) *Dialog na vzdálenost sta let. Buninův Lehký dech a Pelevinova Nika* a referáty nadaných českých a slovenských rusistek Mgr. Natalie Čuvelkové (Masarykova univerzita v Brně) *Tradice pohádky a questu v Povidce o přátelství a nepřátelství bratrů Strugackých*, Mgr. Zuzany Lorkové

(Univerzita Komenského v Bratislavě) *Východ verus západ v diele Opričnikov deň*; Mgr. Andrey Haburové (Univerzita Komenského v Bratislavě) *Obraz ročných období v poezii ruského predromantizmu u F. I. Ťutčeva*.

Ďalší oblasti zájmu byly aktuální pokusy o reinterpretaci uměleckých děl v minulosti v kontextu soudobé fáze přechodného postmodernismu, kde byla pozornost mimo jiné věnována vývojovým posunům v oblasti žánru, například v příspěvku Mgr. Jany Kostinové, Ph.D., (Univerzita Hradec Králové) – *Фэнфик(tion) aneb když čtenáři píší*.

Problematické současného mezikulturního (meziliterárního) dialogu v evropském kulturním areálu v relaci s filologicko-areálovým studiem, které zkoumá zejména Ústav slavistiky Filosofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, byl věnován například příspěvek Mgr. Markéty Kropáčkové (Masarykova univerzita v Brně) *Nová vlna ve filmu a literatuře. Rusko-české paralely*.

V sekci lexikologické, lexikografické a lingvodidaktické stojí za zaznamenání vystoupení doc. PhDr. Svatopluka Pastyřika, Ph.D., (Univerzita Hradec Králové) *K onomaziologii pojmenování Vánoc v evropských jazycích*, kde vystupující pomocí srovnávací analýzy obsáhl širší evropský areál, referát Mgr. Vlastimila Pulčára, Ph.D., (Univerzita Konstantína Filozofa v Nitře) *Kulturologické aspekty proprietárnej nominácie*, který se zabýval odrazem kulturního dědictví Ruska v názvech a pojmenováních firem a zařízení. Přínosem nejen pro lingvisticky orientované odborníky byl jistě také příspěvek prof. Jeleny Michajlovny Markovové, CSc., (MGOU v Moskvě) *Сходства и различия в реализации зоонимического и фитонимического кодов в русском и чешском языках*.

Mezi příspěvky zaměřenými na oblast gramatiky, textu a frazeologie považujeme za důležité vyzdvihnout práce PaedDr. Jána Galla, Ph.D., (Univerzita Konstantína Filozofa v Nitře) *Образ России в современном дискурсе словацких СМИ* a také vystoupení doc. PhDr. Zdeňky Vychodilové, CSc., (Univerzita Palackého v Olomouci) *Princip úspornosti v jazyce a řeči*. V sekci zazněly také příspěvky pojednávající o bulharštině v porovnání s češtinou. Zajímavé bylo i vystoupení Mgr. Vladislava Knolla (Univerzita Karlova v Praze) *Kašubština českýma očima*.

Na konferenci se také setkala velká skupina badatelů zabývajících se oblastí frazeologie. Z několika příspěvků můžeme jmenovat kompetentní vystoupení Mgr. Petry Fojtů (Univerzita Palackého v Olomouci) *Frazeologizmy s pozitivním hodnocením v evropských jazycích* a PhDr. Ljuby Mrovčové, Ph.D., (Ostravská univerzita v Ostravě) *Typologie transformovaných frazeologizmů v titulcích v ruském ekonomickém tisku*.

Již tradičním se stalo vystoupení divadelní skupiny Inspirace pod vedením doc. Galiny Alexejevny Kosych, CSc., která pro všechny účastníky konference zinscenovala hru V. A. Sologuba „Беда от нежного сердца“. Diskuse v kuloárech v průběhu večerního zasedání byla příjemným zakončením prvního konferenčního dne a zároveň dala možnost účastníkům vést dialog napříč profesionálním zaměřením.

Konference byla zakončena exkurzí po Hradci Králové, která byla v letošním roce věnována zejména architektu Josefu Gočárovi a jeho otisku na tváři tohoto města. Odborného výkladu se zhostil PhDr. Jindřich Kesner, CSc.

K pozitivům je nutno zařadit nejen tradiční komparativní pohled česko-slovensko-ruský, spektrum diskuse bylo výrazně posíleno polskými, ukrajinskými a srbskými komparačními přístupy, ve všech případech přihlížejícími i ke kontextu západních evropských literatur a kultur.

Komplexně je možno diskusi na vědecké konferenci Dialog kultur VI hodnotit pozitivně a doufat, že tradice, která v Hradci Králové vznikla, najde pokračování v příští konferenci Dialog kultur VII.

Miroslav Půža

К юбилею доцента Евы Выслоужиловой, к.ф.н.

17 декабря 2010 г. отметила важную дату наша близкая коллега доц. Ева Выслоужилова, к.ф.н., проработавшая на кафедре славистики Философского факультета Университета им. Палацкого долгие годы.

Уроженка Остравы, Ева Сиржинкова-Выслоужилова провела детство и раннюю молодость в г. Фридек-Мистек. Однако большая часть ее жизни связана с Оломоуцем, прежде всего с Философским факультетом. Сначала она была студенткой этого факультета (1957–1961 г.г., специализация чешский язык – русский язык), затем, после года работы в общеобразовательной школе, вернулась на факультет (1962 г.), чтобы продолжить здесь свою карьеру на кафедре славистики (ранее – русистики).

С самого начала своей деятельности Ева Выслоужилова проявила выдающиеся педагогические способности. Этот талант привел ее к желанию изучать методику преподавания русского языка как иностранного в вузовской аудитории. Данной проблематике касалась и ее первая научная работа, защищенная в 1972 г., когда она получила звание PhDr., и кандидатская диссертация. В семидесятые годы, к сожалению, режим не позволил ей продолжать научную подготовку, поэтому кандидатская диссертация была защищена ею лишь в 1985 г. В 1995 г. была защищена хабилитационная работа.

Ева Выслоужилова является автором целого ряда научных статей, автором или соавтором многих университетских пособий для студентов – по грамматике и разговорному языку. Ее пособие по разговорному языку «Не забывайте русский язык» (*Nezapomínejme ruštinu*) выдержало уже два издания (1-ое изд. – 2000 г., 2-ое, усовершенствованное и дополненное, изд. – 2004 г.).

После введения новой, транслатологически направленной программы филологического обучения, она выступила с инициативой подготовки пособий по переводу для студентов-русистов. В течение ряда лет руководила коллективом соавторов, благодаря которым возникла серия коллективных пособий по переводу (*Svičebnice překladatelství a tlumočnictví pro ruštináře*, две части вышли в 1994г. и третья – в 1998 г.). Одновременно подготовила совместно с доц. М. Чириковой из Института транслатологии ФФ УК два учебника для преподавания транслатологии и устного перевода. Работа по подготовке учебных пособий под ее руководством продолжается до сих пор.

Доц. Ева Выслоужилова приложила много усилий для открытия на Философском факультете Университета им. Палацкого бакалавриата «Русский язык с ориентацией на экономическую, правовую и туристическую область» (тогда единственного в Чешской Республике), а затем и магистратуры, направленной на изу-